

13% от делата в съдилищата до 2025 г. ще се насочват за медиация

- До края на 2024 г. да бъдат създадени 128 центрове за медиация към всички окръжни и районни съдилища благодарение на Националния план за възстановяване и устойчивост

13% от делата в съдилищата у нас до 2025 г. ще бъдат изпращани на първа задължителна медиационна среща. Това предвижда проект на Висшия съдебен съвет по Националния план за възстановяване и устойчивост (НПВУ), чието реализиране е финансирано от Европейския съюз – NextGenerationEU. Очакванията са не по-малко от 8% от тези дела да приключват със споразумение.

„Най-важният ефект за съдиите от въвеждането на задължителната първа медиационна среща ще бъде облекчаването в натовареността на съдилищата“, обясни Даниела Марчева, член на Висшия съдебен съвет и председател на комисия „Съдебна карта, натовареност и съдебна статистика“ по време на представяне на проекта. По думите ѝ през последните 5 години населението на страната е намаляло с 6,71 %, докато броят на постъпилите дела годишно в съда се е увеличил средно с 2,72 %.

За гражданите и юридическите лица - страни по делата, въвеждането на задължителна медиационна среща ще даде възможност да се разреши по институционален начин даден спор без участието на съда за много по-кратко време и по-малко разходи.

„Целта на проекта е да се въведе първа задължителна медиационна среща по определени видове граждански и търговски дела“, каза още Даниела Марчева. Сред аргументите за стартиране на проекта са данните, че 30% от делата, разгледани в Центъра за спогодби и медиация към Софийски районен съд, приключват със споразумение.

Чрез проекта на Висшия съдебен съвет се очаква да бъде насърчена и извънсъдебната медиация, която все още не е достатъчно добре развита въпреки приетия през 2004 г. Закон за медиацията.

В рамките на проекта ще бъдат изпълнени няколко ключови дейности. Първата предвижда до края на октомври да се изготви пакет за законодателни промени в ГПК, в Закона за медиацията и други подзаконовни нормативни актове, с което ще се обезпечи реализирането на проекта. Те ще са част от предложенията за законодателни промени, които следва да бъдат приети по НПВУ до края на 2022 г. от Народното събрание. Ще бъдат изработени и

Този документ е създаден по проект „Въвеждане на способности за алтернативно разрешаване на спорове (АРС) в съдебната система в България – пилотно въвеждане на задължителна съдебна медиация: доизграждане на мрежата от съдебни центрове във всички окръжни райони на страната; разработване на стратегия за пълноценно използване на други алтернативни способности за разрешаване на спорове“, от Националния план за възстановяване и устойчивост, чието изпълнение е финансирано от Европейския съюз – NextGenerationEU (www.nextgeneration.bg)

критерии за квалификация, стандарти за подбор на медиаторите, модел и правила за обучение на съдии-медиатори, модели за въвеждане на системи за контрол и гарантиране на качеството на провежданите медиации.

Втората дейност е свързана с подбора и обучението на медиатори, а третата дейност предвижда до края на 2024 г. да бъдат създадени 128 центрове за медиация към всички окръжни и районни съдилища, в които няма такива.

„Включването на медиацията като елемент от гражданското правораздаване в България ще даде възможност на страните по делата да се справят с техния конфликт, да получат това, което биха поискали и то по бърз и достъпен начин“, коментира председателят на Софийски районен съд съдия Александър Ангелов, който е сред авторите на концепцията.

За провеждане на задължителна медиационна среща се предлагат делата, свързани със семейни спорове – развод, упражняване на родителски права и т.н., спорове между съсобственици, включително съдебни делби и спорове, възникващи в етажната собственост. Предлага се и друга група дела, при които съдът, съобразно особеностите на конкретния случай и отношенията между страните, да преценява доколко е необходимо да се проведе първоначална медиационна среща. Такива са всички облигационни и търговски дела, споровете относно собственост и други вещни права.

„Институтът по медиацията не може да бъде развит и утвърден без подкрепата на държавата и изграждането на мрежа от професионални медиатори, с необходимата квалификация и компетентност“, заяви адв. Свилена Димитрова. Тя подчерта, че фокусът на съдебната реформа, не и без усилията на ВСС, е обърнат към този институт, който внася модерен обхват в нашата правна система, и ни приравнява към европейски и световен тренд на правораздаването. Според адв. Димитрова единните критерии за провеждане на медиация са сред елементите за нейния успех, условие хората да поверят своите спорове в сигурни ръце, както и възможност специалисти да се насочат към практикуване на този способ.

„Очакваме да могат да се разгърнат възможностите на медиацията като цяло в обществото, защото в много държави 25-30% от споровете се решават чрез медиация“, посочи още адв. Свилена Димитрова.

По думите на съдия Евгени Георгиев от Софийски районен съд от проучения опит в европейски страни само при две липсва форма на институционализиране на медиацията.

„Участието на адвоката в медиационния процес гарантира провеждане на качествена процедура, за да могат страните да осъзнаят собствения си интерес в рамките на правния спор“, обясни адв. Красимир Недев, член на Висшия адвокатски съвет. Според него е изключително важно да се говори публично за медиацията, тъй като тя може да бъде изключително полезен инструмент включително и в системата на правораздаването.

Александър Ангелов, съдия в Софийски градски съд, акцентира върху т. нар. помирителна функция на съда, като коментира, че за първоинстанционния съд винаги е съществувало задължението първо да се опита да насочи страните към спогодба, към доброволно уреждане на спора и едва след това да постановява решение. Той изрази мнение, че на практика чрез въвеждането на задължителната медиация се засилва тази функция и се дават повече възможности за постигането на нейните цели. Според съдия Ангелов засилването на ролята на медиацията като цяло ще разтовари съдебната система и ще повиши бързината и качеството на правораздаване.

13 юли 2022 г.